

**Alsónémedi Nagyközség
Önkormányzat**

**KULTURÁLIS
KONCEPCIÓ**

2009.

*Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete
213/2009. (09. 11.) sz. önkormányzati határozatával fogadta el.*

*Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete
...../2011. (.....) sz. önkormányzati határozatával **módosította.***

**Alsónémedi kulturális koncepciójának összeállításában
közreműködtek**

Dr. György Balázs polgármester
Rozgonyi Erik jegyző
Szántó Erzsébet Kulturális és Oktatási Bizottság elnöke
Geigerné Moldvai Marianna
a Halászy Károly Művelődési Ház és Könyvtár igazgatója

Véleményezte

Kerekes Miklós képviselő

Morvai János képviselő

Zsin Géza képviselő

Dr. Mozsárné Zagyva Gabriella a Kulturális és Oktatási Bizottság
külsős tagja, valamint a NYWYG Íjász és Hagyományőrző Egyesület
képviseelője

Dr. Gálos Júlia a Fantázia Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója

Stizné Szántó Iлона a Széchenyi István Általános Iskola igazgató helyettese

Jancsó-Todonarov Nikola a Bolgár Kisebbségi Önkormányzat elnöke

Bodó Anna a NYWYG Íjász és Hagyományőrző Egyesület Galagonya
körének vezetője

Cseri Miklósné a „Ritmusfejlesztés óvodásoknak” klub vezetője

Kiss Ernő nyugalmazott rajztanár, festőművész

Garai Mónika az alsónémedi ifjúság képviseletében

Jakab Istvánné az alsónémedi Nyugdíjas Klub vezetője

Madarász Beáta az alsónémedi Amadeus Lovasklub Egyesület

Tartalomjegyzék

Előszó

I. Elméleti bevezető – Fogalmak meghatározása.

II. A kulturális koncepció célja, az önkormányzat kulturális célkitűzései

III. A település természeti és kulturális adottságai, helyzetkép

III.1. Településtörténet

III.2. Táj és természeti adottságok

III.3. Épített környezet

III.4. Népesség, agglomeráció

III.5. Intézményrendszer

III.6. Civil szervezetek

III.7. Hitélet, vallásgyakorlás

III.8. Hagyományok

III.9. Nemzetiségek

IV. Állapotelemzés – Kulturális SWOT analízis

V. Alsónémedi kulturális stratégiai célkitűzései

V.1. 2008-2013 között megvalósítandó rész-startégiák

V.2. Az önkormányzat által kiemelten kezelt kulturális területek

V.3. Célok, feladatok megvalósítása

VI. Finanszírozás

Előszó

Alsónémedi (a továbbiakban: a település) önkormányzatának kulturális és közművelődési (továbbiakban együtt: kulturális) feladatait a helyi önkormányzatokról szóló **1990. évi LXV. törvény**, a kulturális javak

védelméről és muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről **szóló 1997. évi CXL. törvény**, valamint a települési önkormányzat (továbbiakban: Önkormányzat) e törvények alapján alkotott **18/2003. (12.02.) sz. közművelődési rendelete** határozzák meg.

Az önkormányzat feladatául tűzte ki, hogy felülvizsgálja hatályos kulturális koncepcióját, és a település számára a megváltozott társadalmi és gazdasági változások, és az intézmény átalakulása miatt új koncepció megalkotására vállalkozik.

Az érvényben lévő kulturális koncepció alapjait megtartva a társadalmi és gazdasági életben történt változások hatására módszertanilag hármas elv alkalmazásával - leltárkészítés, stratégiai pontok meghatározása, gyakorlati ütemterv összeállítása - készíti el az új koncepciót.

A feladat sikeres elvégzéshez az önkormányzat illetékes bizottsága és a képviselő testület vállalja, hogy a civil szervezetek, egyházak, a kulturális tevékenységben aktívan résztvevő vállalkozások, magánszemélyek véleményét, szakmailag támogatható elképzeléseit beépíti a koncepcióba.

Ez a feltétele annak, hogy Alsónémedin a kultúra területén is létrejöhessen egy aktív közösségi élet, újrateremtve a hagyományokat, az elképzelésekből, vágyakból pedig közös munkával új élményeket, értékeket teremtve.

I. Elméleti bevezető – Fogalmak meghatározása

Kultúra

„ A kultúrát tágabb értelemben ma úgy foghatjuk fel, mint egy társadalom, vagy egy társadalmi csoport szellemi és anyagi, értelmi és érzelmi megkülönböztető

jegyeinek összességét. A művészeteken és bölcsészeten kívül magába foglalja az életmódot, az emberek alapvető jogait, az értékrendszereket, a hagyományokat, a hitet. A kultúra teszi képessé az embert arra, hogy végiggondolja önmagát. Neki köszönhetjük, hogy sajátosan különböztetjük meg az értékeket és vagyunk képesek választani. Segítségével fejezi ki magát az ember és tudatosan önmaga számára, látja befejezetlenségét, kérdőjelezi meg saját alkotásait, keres fáradhatatlanul új értelmet a dolgoknak és hoz létre önmagát felülmúló műveket.”

(Az UNESCO, az ENSZ kulturális szervezetének kultúra meghatározása)

A kultúra egy adott társadalom mindazon ismereteinek összessége, amelyek a közösség összetartozását és fennmaradását biztosítják. A igaz és örök értékek és normák között is a kultúra segítségével tudunk eligazodni. A kulturális tevékenység részei: közművelődés, hitélet, sport, turizmus, művészet, nevelés, oktatás, tájékoztatás stb.

Közművelődés

Társadalmisított kultúraközvetítés és kultúrateremtés: az iskola és a formális képzések rendszere, a művészetek, a tömegkommunikáció, a művelődési intézményrendszer, a privát szféra formális, informális és információs ”közműveinek „egésze.

Közgyűjtemény

Az állam, a helyi önkormányzat, valamint az országos kisebbségi önkormányzat, a köztisztviselő és a közalapítvány tulajdonában (fenntartásában) működő, vagy általuk alapított könyvtár, levéltár, muzeális intézmény, kép- és hangarchívum.

Műveltség

Ismeretek, jártasságok, képességek olyan rendszere, mely a dolgok térben és időben való összefüggéseinek tudása (Langewin és Heleszta S. nyomán). A széles értelemben vett műveltség olyan kultúra tartalom birtoklása, mely egyszerre jelent szakmai tudást, termelési tapasztalatot, termelési hagyományokat, viselkedéskultúrát, valamint fogyasztási kultúrát.

Társadalom és közművelődés

A kultúra megjelenítése és tartalma szorosan összefügg az adott korról, társadalmi környezettel. A nyitott társadalom, a tulajdonviszonyok átrendeződés (az állami-, közösségi tulajdon dominanciájából a majdnem teljes magántulajdon felé), a piac és a verseny általi teljesítménykényszer nagy változásokat hozott az értékek világában. Ma társadalmilag elfogadott alapérték a szabadság. A kultúrában, a művészetekben ez azt jelenti, hogy minden magyar állampolgár részére hozzáférhetővé válik minden alkotó, minden alkotása, a világ összes eszmeáramlása, vallási, vagy más közösségekhez a szabad

hozzáférhetőség. Ugyanakkor sajnálatos tényekkel is szembe kell nézni. Munkanélküliség, szegénység, leszakadás. Nehezen alakulnak ki azok a mechanizmusok, amelyek biztosítják társadalmi különbségek nélkül a hozzáférést és a hozzáférni tudást a tudáshoz, a kultúrához.

Az igényes kulturális termékekhez szabad a hozzáférés, de mégsem mindenki számára, mert anyagi helyzetétől függ, hogy milyen szolgáltatást tud megvásárolni. Ezért fontos az állami, önkormányzati mecenatúra, az ezek által fenntartott intézményrendszer, a helyi kulturális értékek megőrzése. Az állam fokozatos kivonulása miatt egyre fontosabb szerep jut az üzleti, a verseny szféra mecenatúrájának.

Az információs robbanás következtében az internetnek beláthatatlan távlatai vannak a kultúra közvetítésében. Ehhez azonban megfelelő tudás és technikai eszközök szükségeltetnek. A közművelődésnek ebben nagy szerep jut. Az információ szolgáltatásban nem kerülhetők ki a kultúraközvetítő intézmények: a könyvtár, a művelődési ház, az iskola, a templom. Egy működő település életében ez alapfeltétel. Megtartva a sokszínűséget fellép az integráció igénye is. A helyi integrációban minden helyi kulturális szereplőnek helye van.

Kultúraőrző stratégia

Tradicionalizmussal és a konzervatizmussal vegyes polgári elit magaskultúrát őrző magatartása. Védelmeszövege magasabb szinten az értelmiség. Alacsonyabb szinten elitizmus, mely erőteljesen elutasítja a tömegkultúrát.

Identitásépítő stratégia

Morális természetű és a közösséggel való azonosulást állítja a középpontba. A nemzet, a közösségek és a kultúra értékrendjét elsődlegesen valló stratégia.

Piaci stratégia

Az érték helyett a mennyiséget preferálja, a bevételt hozó értéket forgalmazza.

Jóléti stratégia

Stabil középosztályon alapuló stratégia, mely a hagyomány, a vallás és a modernitás hármasságát hirdeti.

Posztmodern stratégia

Azt állítja, hogy nincs egységes elv, mely a globális világot magyarázni tudná.

II. A kulturális koncepció célja, az önkormányzat kulturális célkitűzései

Alsónémedi Önkormányzata kulturális koncepciójaként megfogalmazott stratégiája a létrehozott értékek megőrzésére, bemutatására törekszik. A közösség minden tagja számára biztosítja a kulturális értékekhez való

hozzáférést és új értékek létrehozására törekszik. Az Önkormányzat hozzájárul a tartalmi és működési feltételek biztosításához, segíti a stratégia megvalósulását.

Az Önkormányzat a képviseleti demokrácián keresztül azt a felelősséget vállalja magára, hogy az általa képviselteknek biztosítja a kulturálódáshoz, művelődéshez, szabadidő színvonalas eltöltéséhez való jog megvalósulásának lehetőségét egy mentálisan és fizikailag és egészségesebb lokális közösség kialakulásának érdekében.

Az Önkormányzat a község kulturális tevékenységében – összhangban a területfejlesztési koncepcióval – az alábbi célok megvalósítását tekinti feladatának:

- Alsónémedi történeti és kulturális értékeinek feltárása, megőrzése, védelme, megismertetése
- A település hagyományaira épülő arculat kialakítása
- A kulturált szabadidő eltöltését biztosítja az alábbi területeken
 - ❖ olvasás
 - ❖ információhoz való hozzáférés
 - ❖ élethosszig tartó tanulás, fejlődés
 - ❖ vizuális kultúra – képzőművészet, tárgykultúra
 - ❖ helytörténeti hagyományok
 - ❖ környezeti kultúra
 - ❖ amatőr előadó művészet
 - ❖ amatőr alkotóművészet
 - ❖ professzionális előadó művészeti ágak támogatása (zene, tánc, színház)
 - ❖ ünnepi rendezvények
 - ❖ alkalmi, időszakos rendezvények
- Az információs és kommunikációs csatornák kialakítása és fenntartása, melyeken keresztül biztosítja a kulturális értékekhez való hozzáférést a teljes lakosság részére
- Az értelmi és érzelmi kötődés erősítése érdekében a helyi kezdeményezések felkarolása, idősek klubjainak és az ifjúsági szerveződéseknek támogatása
- A történelmi egyházakkal a már kialakult jó kapcsolat fenntartása
- A településről kialakult képet meghatározó színvonalas környezetkultúra fenntartása
 - ❖ középületek állapota
 - ❖ közterületek állapota
 - ❖ utcák állapota
 - ❖ műemlékvédelem

A célok megvalósítása részben az Önkormányzat kötelessége, más része pedig a ~~intézmény~~ *Halászy Károly Művelődési Ház és Könyvtár* feladata. A társadalmi

változások, a kulturális élet szervezésében végbement paradigmaváltás megerősíti a következő megállapítást: a legtöbb cél és feladat megoldása csak tudatosan együttműködve, közösen érhető el. A civil társadalomnak újból meg kell találnia helyét a kulturális életben is. Másrészt a fenntartónak, és szakmának is kötelessége belevonni a civil szférát a feladatok megoldásába, a célok elérésébe.

III. A település természeti és kulturális adottságai, helyzetkép

III.1. Településtörténet

Alsónémedi földrajzilag és történelmileg nagyobb tájegységbe tartozik, része a Duna-Tisza közének, mely a mai ismereteink szerint az újkőkorban népesült be. Földművelő és állattartó közösség. A rézkorból származnak azok az állattenetkezések, amelyek ismertté tették Alsónémedi nevét (badeni és szarmata temető). A bronzkorból származó leletek a Kenderföldek és a Nagyhegy lelőhelyeiről származnak.

Alsónémedi a legrégebbi Pest megyei települések közé tartozik, az első írásos emlékek 1067-ben keletkeztek. A község ősi „Nywyg” nevét IV. Béla 1267. évi oklevele őrzi. Nywyg az Árpád nemzetség birtokához tartozott, majd az Aba nemzetséghez jutott. Az 1300-as években Némedi a váci püspökség birtokába került. A XVII. századi lakosság főként református vallású volt, istentiszteletet az 1458-ban épített templomban tartottak. A kuruc időkben Némedi lakossága jelentősen megnőtt, melynek a Rákóczi féle szabadságharc vetett véget.

1718-ban a váci püspök katolikus plébánost helyezett ide és 1719-ben elfoglalták a templomot. A századok során a lakosság kétvallású (református és katolikus) lett, amit a településszerkezet is tükrözött. A protestánsok az Alszeg, míg a katolikusok a Felszeg (Budapesthez közelebb) lakói voltak.

Némedi mezőgazdasági településsé fejlődött, mivel Pest közelsége akadályozta az ipari fejlődést.

Az 1848-as szabadságharcok kirobbanása, a feudalizmus összeomlása érezhető volt Némediben is. A szabadságharc kezdetén a falu sok nemzetőrt állított ki.

A XIX. század végén megkapta az országos vásártartási jogot és a mezővárosi besorolást. „Kis-Kecskemét” jelzővel illették a települést.

Az I. világháború nagyon sok anyagi és emberáldozatot követelt Alsónémeditől, a Szabadság téren található felújított emlékmű őrzi a hősök emlékét. A két világháború között a nagybirtokosok parcellázással szanálták birtokaikat, így sokan jutottak bérföldekhez. A mezőgazdasági kollektivitást nem tudták megakadályozni, azt azonban elérték, hogy a szakszövetkezetet nem tévesztették. Az 1980-as évek végén a némedi gazdák voltak – országosan is – az elsők is, akik nyitottak a magángazdálkodás kialakítására. Alsónémedi mezőgazdaságára ma jellemző a nagyfokú gépesítés, a modern technika

alkalmazása. Korábban általános volt a háztáji állattartás is. A Mezőgazdasági Szövetkezet szarvasmarha és sertéstelepet üzemeltetett. Takarmány feldolgozó üzeme élelemmel látja el az állományt.

1945 után új korszak indult, a földosztás az egész falut megmozgatta. Lassan fejlődésnek indult az ipar is. Az állami ipar leányvállalatai (Közép-Magyarországi MÉH Vállalat, ELZETT Írószergyár) tulajdonképpen a 90-es évekig, a rendszerváltásig működtek a 60-as évek közepétől, végétől. A privatizáció után ezek a telephelyek részben magánkézbe, részben pedig önkormányzati tulajdonba kerültek.

1946-ban megkezdődött az óvodai nevelés, mely napjainkban is folyik a Szivárvány Napköziotthonos Óvoda két épületében. A világháború után államosították a felekezeti iskolákat. Ma az oktatás a Széchenyi István Általános Iskola épületében zajlik. A községi könyvtár 1956-tól működik. 2003-ban Halászy Károly Művelődési Ház és Könyvtár néven az önkormányzat kulturális intézmény alapított, melyhez az 1996-ban megépített Faluház és az 2004-ben beindított Teleház is hozzátartozik.

A helyi sportéletben a labdarúgás szép eredményekkel rendelkezik. Az utánpótlás nevelését magas szintre végzi az egyesület. A lovassport iránti érdeklődés az utóbbi évtizedben erősödött. Helyi klub és magánszemélyek egyaránt törekednek ennek a sportágnak népszerűsítésére.

III.2. Táj és természeti adottságok

Alsónémedi a Duna-Tisza közén az 5-ös főközlekedési út két oldalán, a Pesti-síkság déli részén helyezkedik el, É-D irányban Bugyi, Ócsa, Soroksár, Dunaharaszti és Taksony szomszédságában. A déli terület szinte tökéletesen sík felszín, amely északra haladva dombvidék jellegű kistájba megy át. A déli határrész kaszáló és legelő területként került hasznosításra (Ráda-puszta, Kóhalmi, Késő, Sírbelki rét stb.), amelynek változatosságát a mocsaras turjánok (Nagy-, Ravasz turján, Turjános páskom) idézték elő. A legjobb minőségű földek a gyáli oldalon (Rózsakút, Kámváskút, Cenkhegy stb.) találhatóak. Határában folyik a Duna-Tisza csatorna.

III.3. Épített környezet

A település szerkezete a mai napig őrzi a XIX. századi településképet, településrendet, az u.n. úti falu képét. Észak-dél irányú fő tengelye ma is a fő út. Az eredeti úti faluból az idők folyamán utcás faluvá fejlődött, mivel részben párhuzamos utcák keletkeztek, vagy a településből kivezető utak mellett utcák, házsorok épültek. Ezek közül talán a legrégebbi a Dunaharaszti-ba vezető út utcája. Alsónémedire a soros, fésűs telekbeépítés jellemző. A telek tájolás szerint kedvező oldalán közvetlenül a telekhatárra építették a lakóházakat.

A település vonzó lakóterület. A főváros közelsége, az M0 déli szakasza a hozzákapcsolódó autópályákkal biztosítja a település közvetlen megközelítését. Az önkormányzat hitet *tett* amellet, hogy meg kívánja őrizni a település falusias jellegét, limitálta a lakosság lélekszámának felső határát. A község a mezőgazdasági területek belterületté történő átsorolásával biztosítja az új lakórészek kialakítását.

A település központjai:

Szabadság tér - Közparkká alakított téren áll az I. világháborús emlékmű, oldalán az elesett hősök neveivel, és a trianoni békediktátumra emlékeztető márványtáblával. Az emlékmű mindét oldalán kopjafa emlékeztet az 1848-49-es forradalom és szabadságharcra, valamint a magyar történelem során életüket a magyar hazáért áldozó hősökre.

Templom tér - A fő út mentén helyezkedik el a protestánsoktól visszavett, templom helyén újjáépített, és 1751-ben felszentelt katolikus templom, a falusi barokk templomépítészet egyik reprezentatív alkotása.

Református templom - 1783-87 között terméskőből épült egyhajós, fa mennyezetű és faszindelyes tetővel, két bejárattal.

Polgármesteri Hivatal - Fő út 58. szám alatti épület, melynek falán 2006-ban az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulóján Zsin Judit szobrászművész alkotását - márványtáblán bronz dombormű - helyezték el.

Dózsa György tér - A közparkban áll a II. világháború hőseire emlékeztető obeliszk és a *Székely-kapu*.

Víztorony - A közparkban játszóteret, sportpályákat alakítottak ki.

Szent István tér - A település északi végén kialakított közpark Szent István király mellszobrával. A parkban körülrárt sportpálya is használható.

Infrastruktúra:

A településen teljesen kiépült a vízhálózat, a csatornahálózat, az elektromos hálózat, a gázhálózat, a telefonhálózat és a kábel tv hálózat.

A települést Budapesttel autóbusz járat köti össze. A településen az elmúlt esztendőben esztétikus, környezetbarát, fából készült buszvárókat építettek.

II.4. Népeség, agglomeráció

A település felső limitet - 5000 fő - állapított meg a lakosság lélekszámát tekintve, meg kívánva őrizni a falusias jelleget. A fővárosból kiköltözők egyik célpontjává vált a település. A településre a bevándorlás sokkal inkább jellemző, mint az elvándorlás.

III.5. Intézményrendszer

Az önkormányzat egy részben önálló gazdálkodási jogkörű közművelődési intézményt működtet.

Halászy Károly Művelődési Ház és Könyvtár

Az önkormányzat 2003-ban alapította közművelődési intézményét. Az intézmény négy egységből áll.

Művelődési ház:

Programjaiban helyet kapnak tudományos, ismeretterjesztő szórakoztató előadások, tematikus előadássorozatok, színházi – pódium előadások, kisebb koncertek, kiállítások. Klubélet is itt zajlik. Épületében működik a Fantázia Alapfokú Művészetoktatási Intézmény zongora, szintetizátor, citera, gitár és színjátszó tagozata. Az önkormányzat közmeghallgatásainak, lakossági fórumainak is helyet ad. Tartalmilag és technikailag szervezi, kivitelez a társadalmi és történelmi évfordulók megemlékezéseit, ünnepeit.

(Dózsa György tér 2.)

Könyvtár:

1956 óta működik a településen könyvtár. Előtte a történelmi egyházak olvasóköroket működtettek. 2004-ben az átalakított és felújított művelődési házban található. Állományának karbantartását és elektronikus feldolgozását 2006. augusztusában fejezték be. Jelenleg 8390 dokumentum található az intézményben. Cél a gyermekek és az ifjúság olvasóvá nevelése igénybe véve minden eszközt.

(Dózsa György tér 2.)

Teleház:

2004. novembere óta vehetik igénybe a használók a Sapard pályázaton elnyert támogatásból megvalósított szolgáltatást. 7 db számítógép hálózatba kötve, nyomtatási, adatmásolási, scanelési, faxolási lehetőség áll rendelkezésre. Feladatai között szerepel számítógépes ismereteket adó tanfolyamok szervezése.

(Dózsa György tér 2.)

Faluház:

1996-ban közös összefogással, közös munkával építették a település pedagógusainak vezetésével a lokálpatrioták a régi alsónémedi házak mintájára. Az összegyűjtött tárgyi emlékeket helyezték itt el. Lehetőség van kisebb előadások, filmvetítések, nyári időben kerti rendezvények lebonyolítására, mely lehetőségekkel él is az intézmény.

(Iskola u. 1.)

III.6. Civil szervezetek

A civil társadalom erősítése, a szabadidő felhasználás új formáinak ösztönzése a koncepció alapvető célja. A néhány meglévő kisközösség támogatása mellett ösztönözni kell újak megalakulását és működését.

Alsónémedin működő szervezetek:

- Nyugdíjas Klub
- Nywyg Ijász és Hagyományőrző Egyesület
- Nemespenész Borklub
- „Zenebölcső” – vezetőjének az önkormányzat alkalmankénti megbízási díjat fizet
- ASE Sportklub
- Alsónémedi Amadeus Lovasklub Egyesület
- Ritmusfejlesztés Óvodásoknak Klub
- Női Torna Klub
- Filmklub
- *Alsónémedi polgárőr Egyesület*
- *Összefogás a jövőnkért Alsónémedin Egyesület*

III.7. Hitélet, vallásgyakorlás

A település kétfalvasú. Katolikus és református. A vallást gyakorlók számáról pontos számadat nincs. A kapcsolat mindkét egyházzal az átlagosnál sokkal jobb. A formális és informális kapcsolat folyamatosan működik.

III.8. Hagyományok

A község életében az egyházi, történelmi és társadalmi ünnepekről történő megemlékezés a település életében súlyponti kérdés volt régen és ma is. A gyermekkorosztály identitástudatának elmélyítésére különös gondot fordítanak az egyéni és a csoportos nevelésben. A zene iránti érdeklődés is régi múltra tekint vissza.

III.9. Nemzetiségek

2006-ban a helyi önkormányzati választások után alakult a településen a bolgár kisebbségi önkormányzat.

2010-től megszűnt a Bolgár Kisebbségi Önkormányzat és Örmény Kisebbségi Önkormányzat alakult.

IV. Állapotelemzés – Kulturális SWOT analízis

Erősségek

- 1000 éves történeti múlt
- Stabil önkormányzati működés
- Intézmény stabil működése
- Erős kötődés a történeti egyházakhoz
- Duna-Tisza csatorna
- Művészeti oktatás támogatása
- „Zenebölcsi” támogatása
- *Fantázia Alapfokú Művészeti Iskola támogatása*

Gyengeségek

- Saját intézmény állapota
- Merev intézményi struktúra
- Intézményi kapcsolatrendszer merevsége
- Nehezen nyit az új felé
- Humán erőforrás problémái
- Marketing és PR hiánya
- Információ áramlás hiányossá

Lehetőségek

- Intézmény merev struktúrájának feloldása
- Hatékony, együttműködő intézményi kapcsolatrendszer kialakítása
- Turizmus lehetőségeinek kihasználása
- Kulturális projektek
- Pályázati lehetőségek jobb kihasználása
- Kistérségi kapcsolatok élénkítése
- Projektek kezdeményezése a kistérségben
- Részvétel a kistérségi projekteken
- Marketing és PR eszközökkel az ismertség növelése

Veszélyek

- Egymástól elszigetelődő intézmények
- Kihasztnátlan lehetőségek a turizmusban
- Alsónémedi kulturális tevékenysége ismeretlen marad határain kívül
- Nem sikerül a PR és marketing erősítése
- 21. századi technikai lehetőségeket nem sikerül kihasználni
- kitorési lehetőségek elszalasztása

Összegzés

Alsónémedi jelentős történelmi múltja, földrajzi elhelyezkedése, erős helyi társadalma kiváló alapot nyújtanak a község kulturális életéhez. A 2003-ban

létrehozott kulturális intézmény megfelelően ellátja a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény, és a kulturális javak védelméről és muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény által előírt kötelező feladatokat, biztosítja a település lakóinak a közművelődéshez való hozzáférést.

Az önkormányzat a kötelező feladatokon túl plusz feladatokat vállal. A művészeti oktatást támogatja azzal, hogy az Alsónémediben lakó gyermekek részére a tandíjat **egy részét** átvállalja, a közművelődési intézményben pedig térítésmentesen helyet biztosít az oktatáshoz. „Zenebölcsi” működésének személyi és tárgyi feltételeit magára vállalva biztosítja az itt élő kisgyermek számára az egészséges testi és lelki fejlődést.

A kulturális területen foglalkoztatottak szakképesítése megfelel a törvényi előírásoknak, megfelelően látják el feladatukat. ~~A közművelődési intézményben be nem töltött diplomás álláshely lehetőséget biztosít arra, hogy a 21. század kihívásainak megfelelően továbbfejlessze a település kulturális életét.~~

A kistérség, a régió kínálja előnyöket ki kell használni. A természeti környezetben rejlő előnyök kihasználásra egy megvalósítható jövőképet kialakítani kívánatos lenne.

Mindezt azonban csak hatékony marketing és PR munkával lehet elérni. A célok elérésében szükség van hatékonyan együttműködő intézményrendszerre, valamint a kulturális javakhoz való hozzáférés bővítésére.

Ehhez biztosítani kell a forrásokat, elsősorban a település költségvetésében, másodsorban új lehetőségek, pályázatok, támogatások, a civil- és privát szférával való együttműködés módjainak feltárásával.

V. Alsónémedi kulturális stratégiai célkitűzései

A település kulturális életének helyzetelemzése, az Önkormányzat által kiemelten kezelt feladatok, és a SWOT analízis eredményeinek figyelembevételével kell kialakítani a stratégiai célkitűzéseket, melyek a következők:

- Alsónémedi tárgyi, szellemi értékeinek megőrzése
- A múlt emlékeinek gondozása, hagyományainak ápolása
- Tudatos kulturális marketing, PR tevékenység
- A településre jól azonosítható kulturális imázsának kialakítása
- Egyedi projektek kidolgozása, megvalósítása
- Kulturális szolgáltatások minőségének javítása, a színvonal folyamatos emelése
- Feladatelvű finanszírozás
- Esélyegyenlőség biztosítása, a hozzáférés lehetőségeinek bővítése

V.1. 2009-2014 között megvalósítandó rész-stratégiák:

A megfogalmazott stratégiai célok eléréséhez az erősségekre épülő és a lehetőségeket kihasználó változásorientált stratégia kialakítása célszerű. Ennek értelmében az alábbi rész-stratégiákat kell végrehajtani:

- Az intézmény jelenlegi merev struktúrájának feloldása, a 21. század kulturális igényeinek figyelembe vételével – élethosszig tartó tanulás, tanulási lehetőségek személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása
- Kulturális projektek tervezése, megvalósítása a helyi egyházak és a civil társadalom bevonásával
- Kulturális marketing és PR stratégia kidolgozása
- Helyszín biztosítása nagyobb rendezvények számára – koncertek, bálók, versenyek részére
- A természeti környezet megismerése, védelme, ápolása
- Egészséges életmódra nevelés a társadalom minden rétegében és korosztályában
- Információs rendszer működtetése
- Kisközösségek alakulásának és működésének támogatása
- Civil szervezetek alakulásának, működésének támogatása, helyszínek kialakítása – Faluház

V.2. Az önkormányzat által kiemelten kezelt kulturális területek

Hagyományápolás

A település gazdag múltjából fakadóan folyamatosan gyarapodik a Faluház a múlt tárgyi emlékeivel. Az 1000 éves múlt megkívánja, hogy a **hagyományápolás elsődleges kulturális feladattá, küldetéssé** váljon, melynek bázisát a közművelődési intézményhez tartozó Faluház jelenti.

Területei:

- a **tárgyi kultúra** gyűjtése, szakszerű feldolgozása és bemutatása,
- az **irodalom** helyi hagyományainak ápolása, a településhez kötődő alkotók emlékének elevenen tartása,
- a **képző- és iparművészetek** területén a településhez kötődő alkotók életművének megismertetése,
- a **zene** területén a történelmi egyházakhoz keretein belül működő énekkarok működésének, bemutatkozási lehetőségeinek támogatása, az Alsónémediben működő művészeti iskola növendékeinek bemutatkozását

elősegítő rendezvények megvalósítása, a településhez kötődő alkotó és interpretáló művészekre a figyelemfelkeltés, a bemutatkozás lehetőségének biztosítása, emléküik ápolása,

- a **nemzeti, nemzetiségi kultúra** helyi örökségének védelme, a továbbélést szolgáló formák, szokások, hagyományok elevenen tartása.

Hivatásos művészeti tevékenység

- A település kulturális életének gazdagodása igényli az Alsónémedihez közvetve kötődő professzionális művészegyüttesek munkájának támogatását fellépési lehetőséget biztosítva.
- Törekedni kell, hogy színvonalas, professzionális művészek, művészeti csoportok bemutatkozási lehetőséget kapjanak.
- A képző- és iparművészetek területén professzionális művészeknek bemutatkozási lehetőséget biztosítani.
- Támogatni kell a településen élő, a településhez kötődő írók, művészek alkotómunkáját. A település művészeti és kulturális életének tervezésébe, fejlesztésébe be kell vonni a jelenleg közöttünk élő, Alsónémedihez tartozásukat vállaló írókat, művészeket.

Amatőr művészeti tevékenység

Az amatőr művészeti csoportok munkája fontos egy település életében. Megalakulásukat, működésüket támogatva, bemutatkozási lehetőségeket felkutatva és biztosítva erősödik a helyi társadalom.

Díjak, elismerések

- A település kulturális életében kiemelkedő szerepet betöltő, vállaló személyeknek Alsónémedi Kultúrájáért díjat adományoz.
- Alsónémedi Önkormányzata emléktáblával emlékezik meg a településen élt művészekről, a kulturális életben kiemelkedő szerepet vállaló személyekről.

Rendezvények

A közművelődési intézmény keretein és költségvetési keretein belül megvalósuló, a település életében hagyományosnak nevezhető rendezvények, melyekhez a település neve – Alsónémedi – kötődik.

- Alsónémedi Falunapok Kulturális programjai, melynek eseménysorozatát a jövőben fejleszteni kívánja minél több közreműködő szervezet, kihatásmentes erőforrás bevonásával.

- Alsónémedi Szüreti Felvonulás és Mulatság, mely megvalósításában a folyamatos kontroll következtében megújulásra szorul. A megújulást a helyi hagyományok figyelembe vételével kívánjuk megvalósítani.
- Élő Betlehem a katolikus templom mellett advent 3. vagy 4. szombatján. Ez az esemény is a helyi közösségre támaszkodva valósul meg.
- Nemzeti emlénapok és ünnepek alakalmából a település lakosságának részvételére számítva rendezvények szervezése (a Magyar Kultúra Napja, március 15., *Trianoni emlénap*, a magyar Szabadság Napja, augusztus 20., *október 6.*; október 23., Mikulás).

V.3. Célok, feladatok megvalósítása

Kulturális intézmény struktúrájának átalakítása

- A 21. századi kihívásoknak megfelelő feladatbővítés, az élethosszig való tanulásra történő berendezkedés
- Az intézmény személyi állományának feladatokra épülő alakítása – andragógiai végzettség előnybe részesítése a rendelkezésre álló üres státusz betöltésénél

Együttműködés

A kulturális koncepció végrehajtása, a célok elérése érdekében az Önkormányzat a saját intézményén túl

- önszerveződő közösségekkel
- a civil társadalom szereplőivel
- kulturális tevékenységet folytató gazdasági társaságokkal

kíván kialakítani olyan két-, és többoldalú együttműködési formákat, amelyek valamennyi közreműködő fél számára megvalósítható, szakmailag elfogadható projekteket eredményeznek.

VI. Finanszírozás

A forrásoknak a feladatokhoz rendelése. Az 1997. évi CXL. törvény az önkormányzat alapfeladatai közé sorolja a közművelődési intézmény támogatását. Alapvető cél a finanszírozásban az állandóság, a kiszámíthatóság, a település kulturális életének és értékeinek határozott, innovatív szemléletű megszervezése, újratemtése, mecenatúrája. Ezzel teremt szakmai biztosítékot arra, hogy az Önkormányzat kulturális célú ráfordításai áttekinthető és tervszerű módon, ellenőrizhető és hatékony formában a Képviselő Testület által elfogadott koncepció végrehajtását szolgálják. Ugyanakkor lehetővé teszi azt is, hogy az Önkormányzat közművelődési intézménye az alapfeladatok ellátásán felül, de a terület kulturális koncepciójához illeszkedő programjaihoz támogatást kapjon, megvalósítva a forrásoknak a feladatokhoz rendelését.

A kulturális tevékenység finanszírozásának forrásai:

- állami forrás - normatív támogatás
/ A Magyar Köztársaság éves elfogadott költségvetése alapján támogatja a települési kulturális tevékenységeket az alapító okirat alapján feladatot vállalt intézmény költségvetésében a településen élők arányában.)
- önkormányzati forrás (intézményi finanszírozás, kulturális támogatási alap létrehozása)
 - ❖ intézményi finanszírozás
 - ❖ kulturális támogatási alap - költségvetési forrás elkülönítése révén valósulna meg az éves költségvetésben rögzítve, az önkormányzat likviditásának függvényében a koncepció stratégiai projektjeinek és operatív feladatainak megvalósításához. Az önkormányzat a feladatok koordinációját, a szakmai előkészítést, illetve a források célirányos felhasználásának ellenőrzését a Kulturális, **Egészségügyi és Szociális** és ~~Oktatási~~ Bizottságra bízta.
- pályázati források
- magántőke bevonása – alapítványok, kulturális vállalkozások

Az Önkormányzat éves költségvetésében a kulturális célú kiadásokat az Önkormányzat közművelődési rendeletével összhangban, hármas csoportosításban szerepelteti.

Az Önkormányzat kulturális intézményében biztosítja

- az üzemeltetést, az állagmegőrzést, műszaki és technikai korszerűsítést
- az alaptevékenység ellátásához jogszabályok alapján meghatározott és szükséges jövedelmek fedezetét
- az alapfeladatok ellátásának költségvetésben meghatározott fedezetét.